

Miejsce
na naklejkę
z kodem szkoły

dysleksja

MATERIAŁ DIAGNOSTYCZNY Z FIZYKI I ASTRONOMII

POZIOM ROZSZERZONY

Czas pracy 150 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 15 stron (zadania 1 – 7). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Rozwiązania i odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. W rozwiązaniach zadań rachunkowych przedstaw tok rozumowania prowadzący do ostatecznego wyniku oraz pamiętaj o jednostkach.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
7. Możesz korzystać z karty wybranych wzorów i stałych fizycznych, linijki oraz kalkulatora.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
60 punktów

Wypełnia zdający przed
rozpoczęciem pracy

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

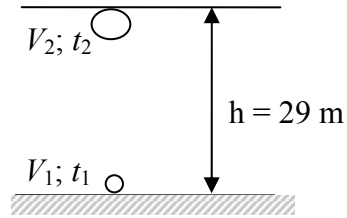
PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--

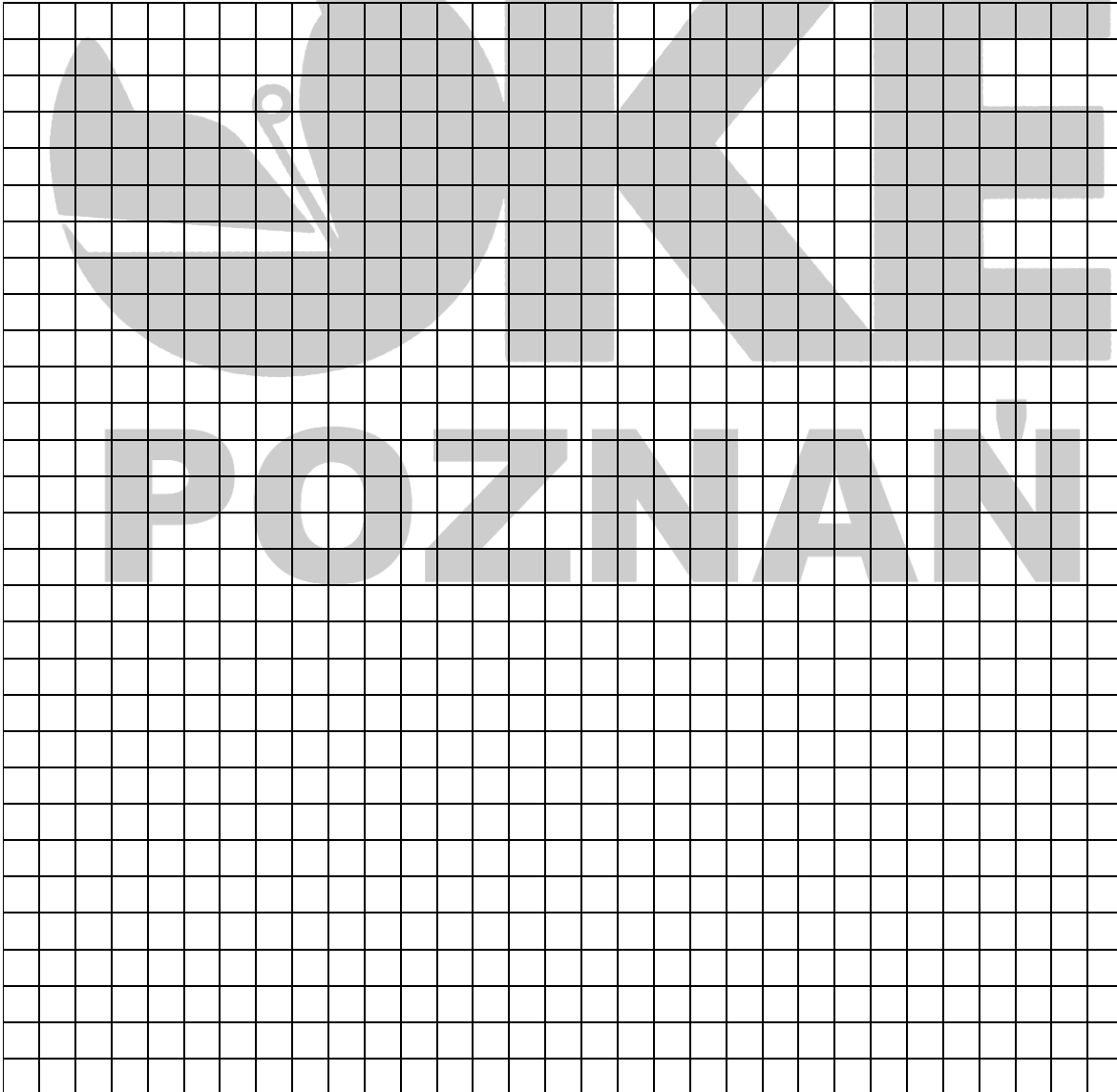
**KOD
ZDAJĄCEGO**

Zadanie 1. Balonik z wodorem. (7 punktów)

Z dna jeziora, głębokiego na około 29m, zaczyna unosić się balonik wypełniony wodorem.

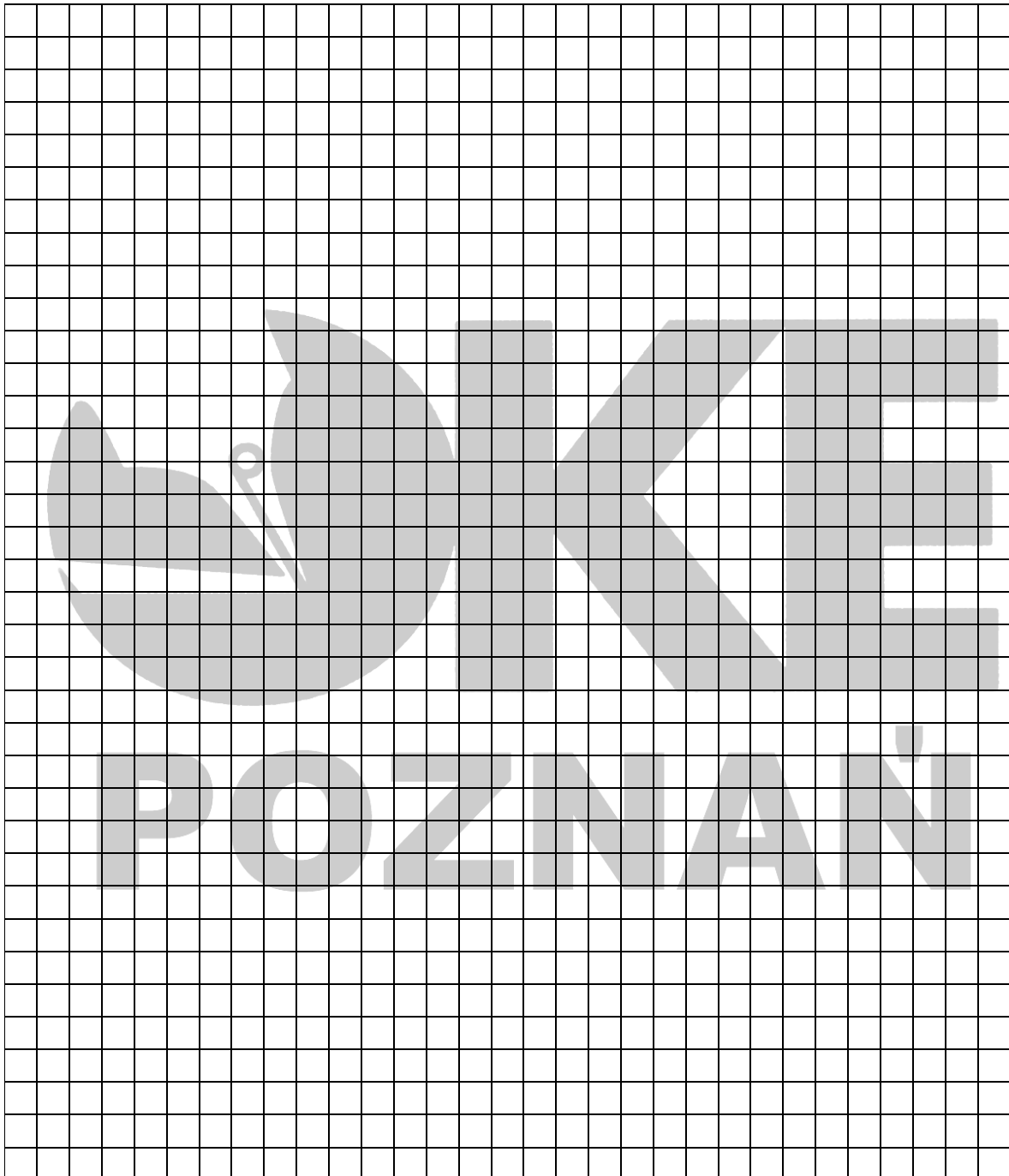
1.1 (3 punkty)

Wyjaśnij, opierając się na odpowiednich wzorach, dlaczego objętość balonika wzrosła podczas jego wypływania na powierzchnię jeziora. Tuż pod powierzchnią i na powierzchni jeziora panuje ciśnienie atmosferyczne $p_0 = 1,03 \cdot 10^5 \text{ Pa}$.

1.2 (4 punkty)

Oblicz zakładając, że wodór można traktować jako gaz doskonały, jak (ile razy) zmieniła się objętość balonika podczas jego wypływania na powierzchnię jeziora. Temperatura wody na dnie jeziora wynosiła $t_1 = 10\text{ }^\circ\text{C}$, podczas, gdy na powierzchni $t_2 = 25\text{ }^\circ\text{C}$. Przyjmij gęstość wody $\rho = 10^3\text{ kg/m}^3$, a przyspieszenie ziemskie $g = 10\text{ m/s}^2$.

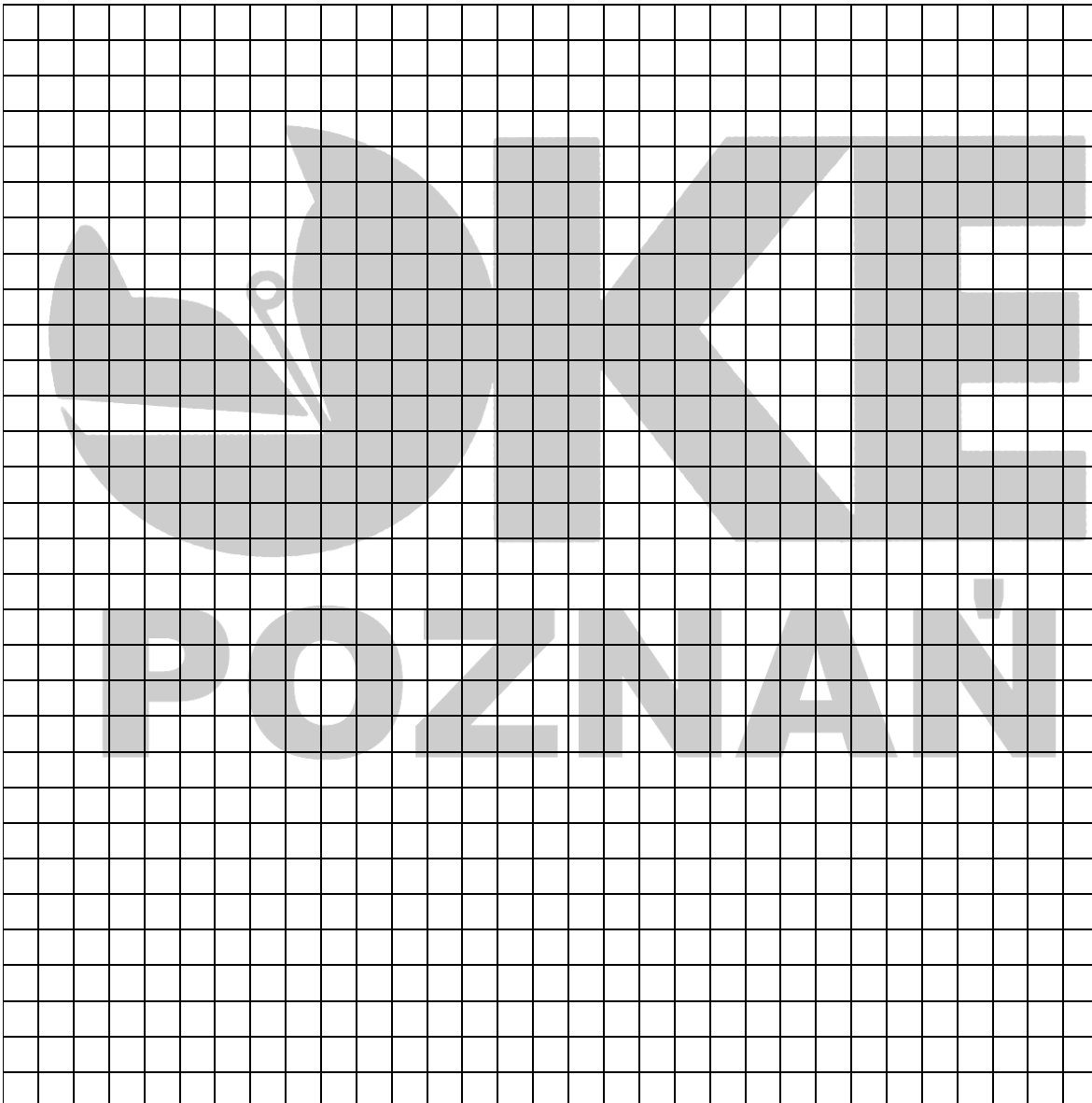

Zadanie 2. Cień drzewa. (7 punktów)

Nad brzegiem jeziora rośnie drzewo o wysokości $h = 10$ m, które rzuca na taflę jeziora cień o długości $L = 12$ m. Na dnie jeziora leży nurek i spogląda na to drzewo poprzez wodę jeziora. Nurek obserwuje promienie słoneczne padające tuż nad koroną drzewa (patrz rysunek 2.1).

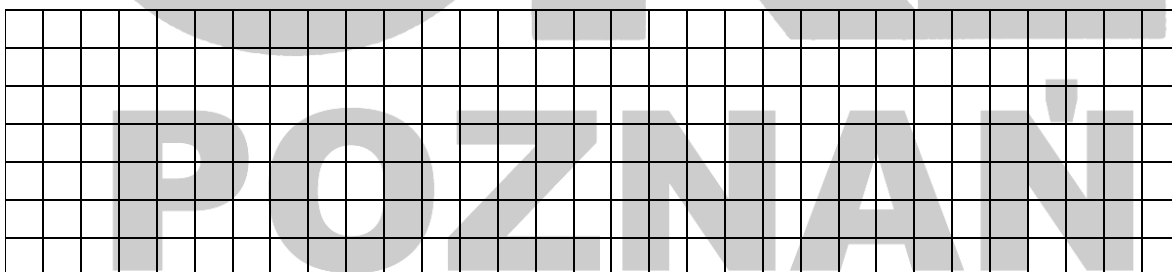
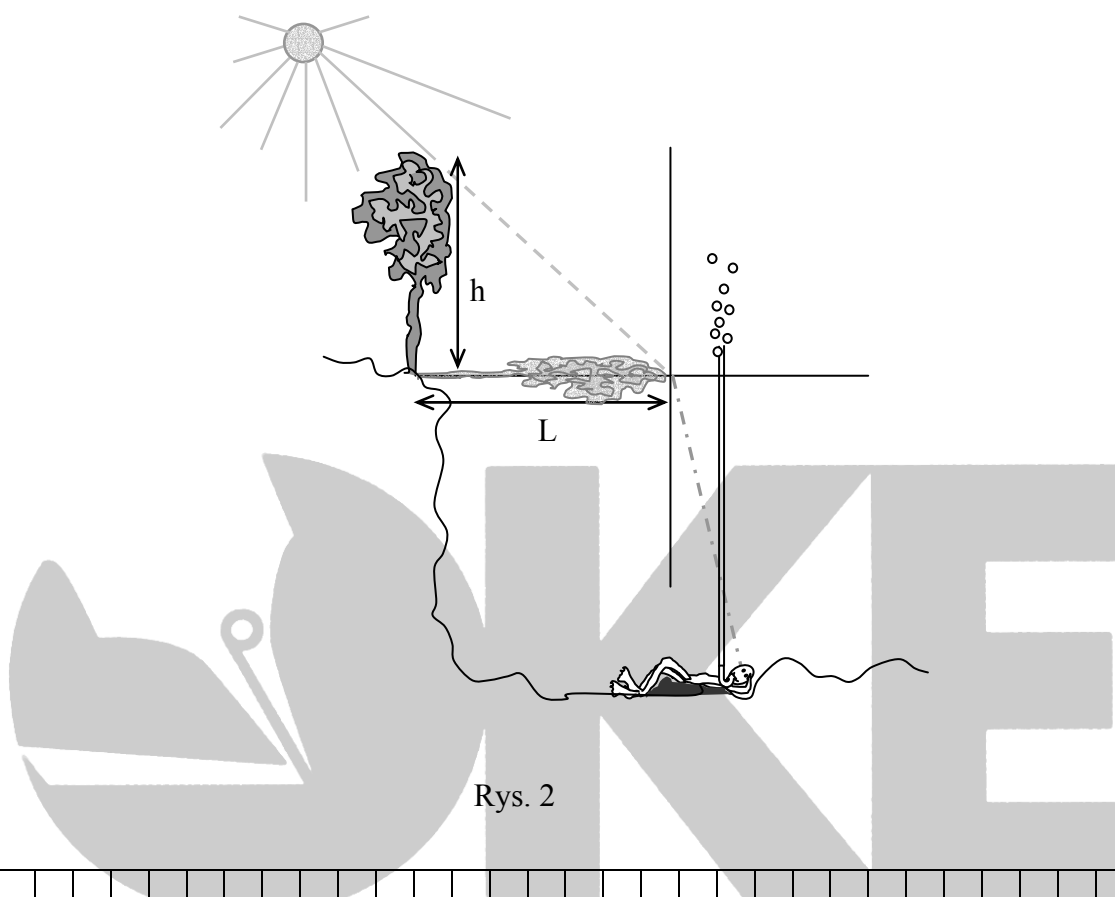
2.1 (3 punkty)

Wyznacz stosując odpowiednie prawo, kąt, jaki tworzą z pionem promienie słoneczne padające do oczu nurka (podaj wartość dowolnie wybranej funkcji trygonometrycznej tego kąta). Przyjmij, że współczynnik załamania światła dla wody wynosi $n_w = 1,33$ a dla powietrza $n_p = 1$.

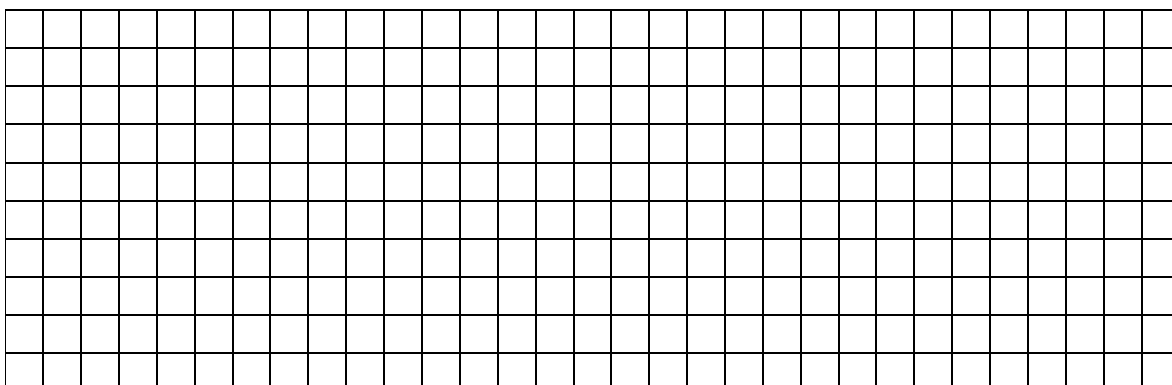
2.2 (2 punkty)

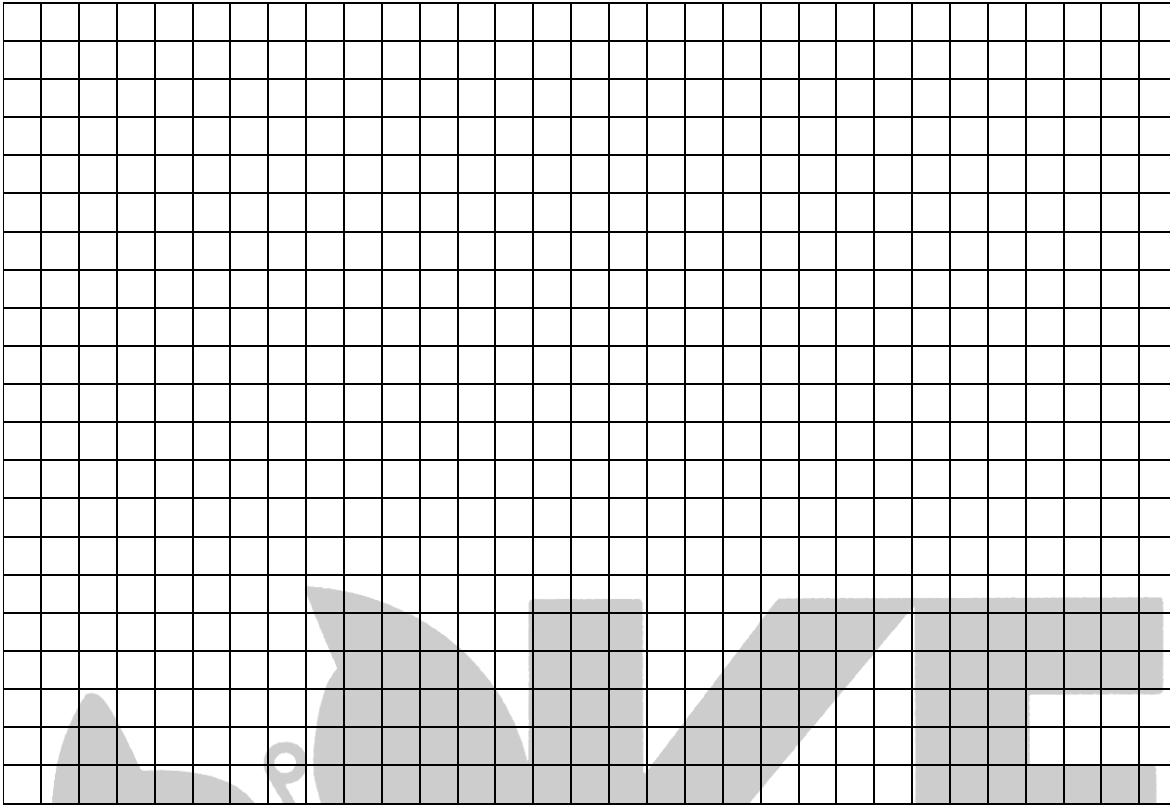
Przedstaw na rysunku 2. konstrukcję ilustrującą powstawanie obrazu drzewa widzianego przez nurka. Określ cechy tego obrazu.

2.3 (3 punkty)

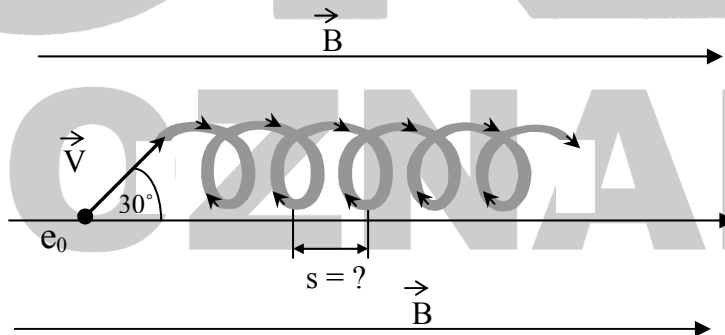
Oblicz, jak wysokie może wydawać się nurkowi rosące drzewo. Współczynnik załamania światła dla wody wynosi $n_w = 1,33$ (dla powietrza przyjmij $n_p = 1$).

Zadanie 3. Ładunek w polu magnetycznym. (10 punktów)

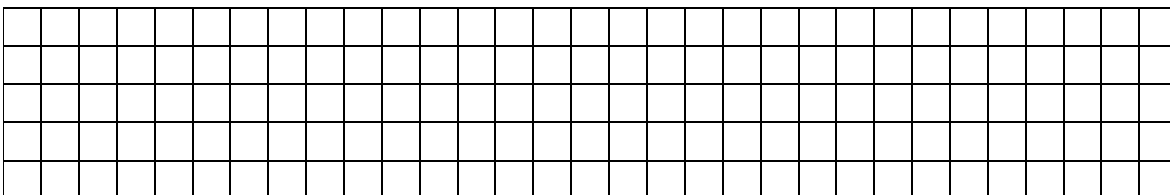
Elektron wpada w obszar jednorodnego pola magnetycznego o indukcji $B = 4 \cdot 10^{-3}$ T pod kątem 30° z prędkością $v = 4 \cdot 10^5$ m/s. W takiej sytuacji tor jego ruchu ma kształt linii śrubowej. (Wartość $\sin 30^\circ = 0,5$; $\cos 30^\circ = 0,87$).

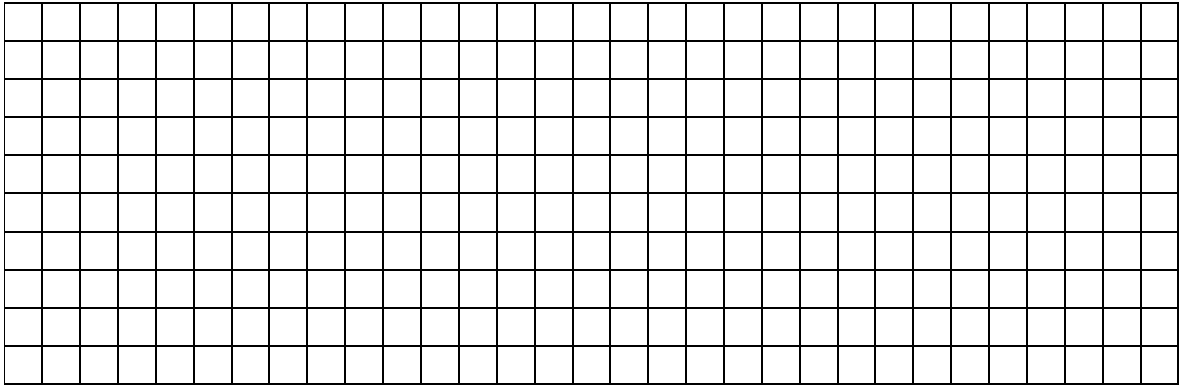

Rys. 3

3.1 (4 punkty)

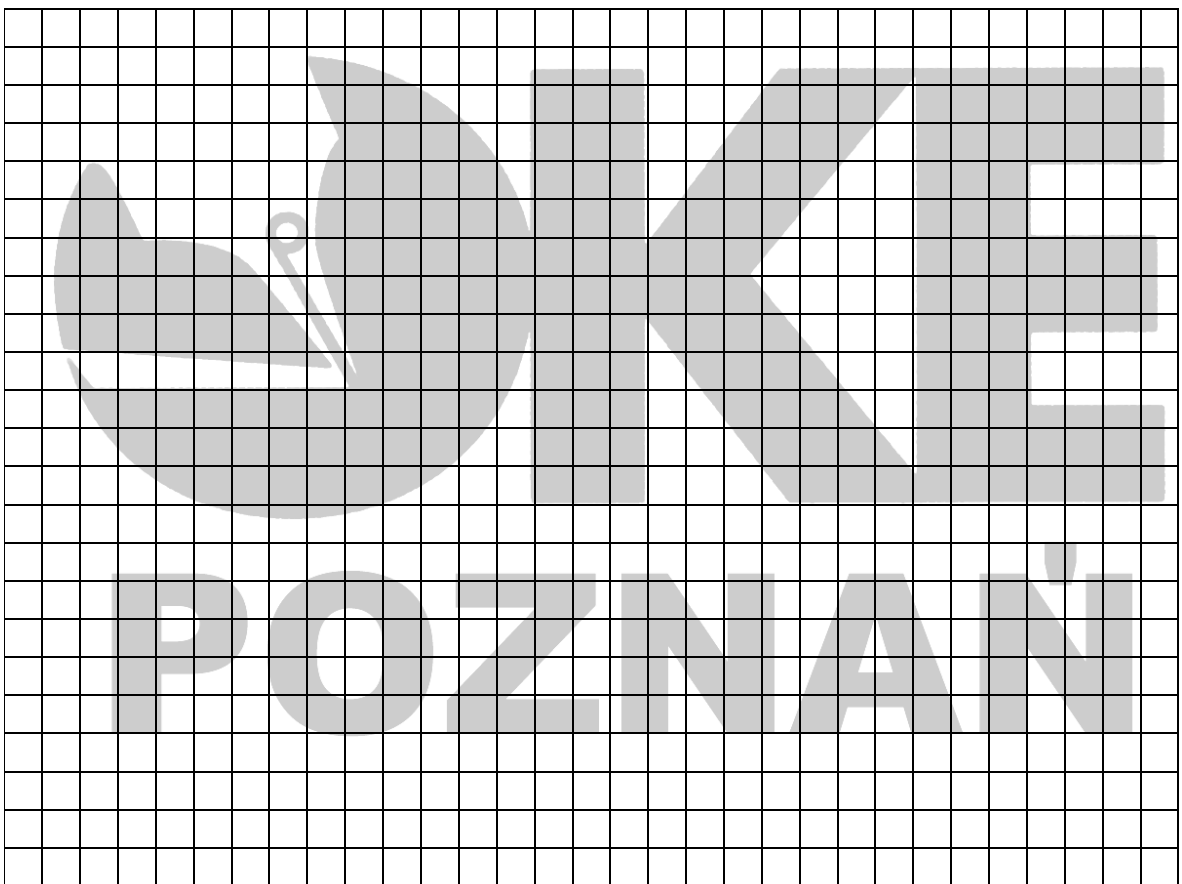
Wyznacz składową prędkości równoległą i prostopadłą względem kierunku pola. Uzasadnij, jaki wpływ na ruch elektronu w polu magnetycznym ma każda ze składowych prędkości (w jaki sposób każda z tych prędkości zmienia się).

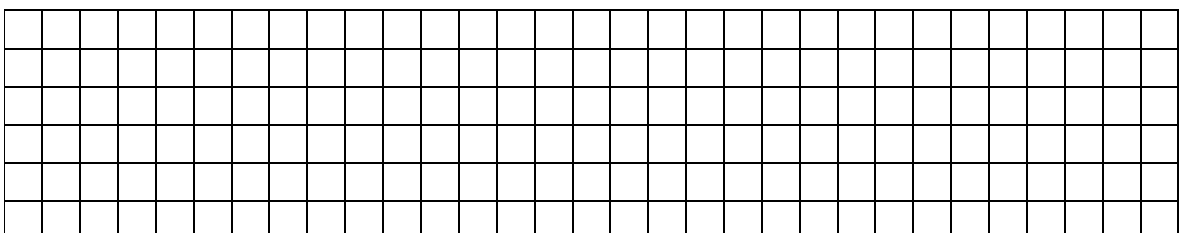
3.2 (4 punkty)

Oblicz czas, w jakim elektron wykonuje jedną pętlę linii śrubowej.

3.3 (2 punkty)

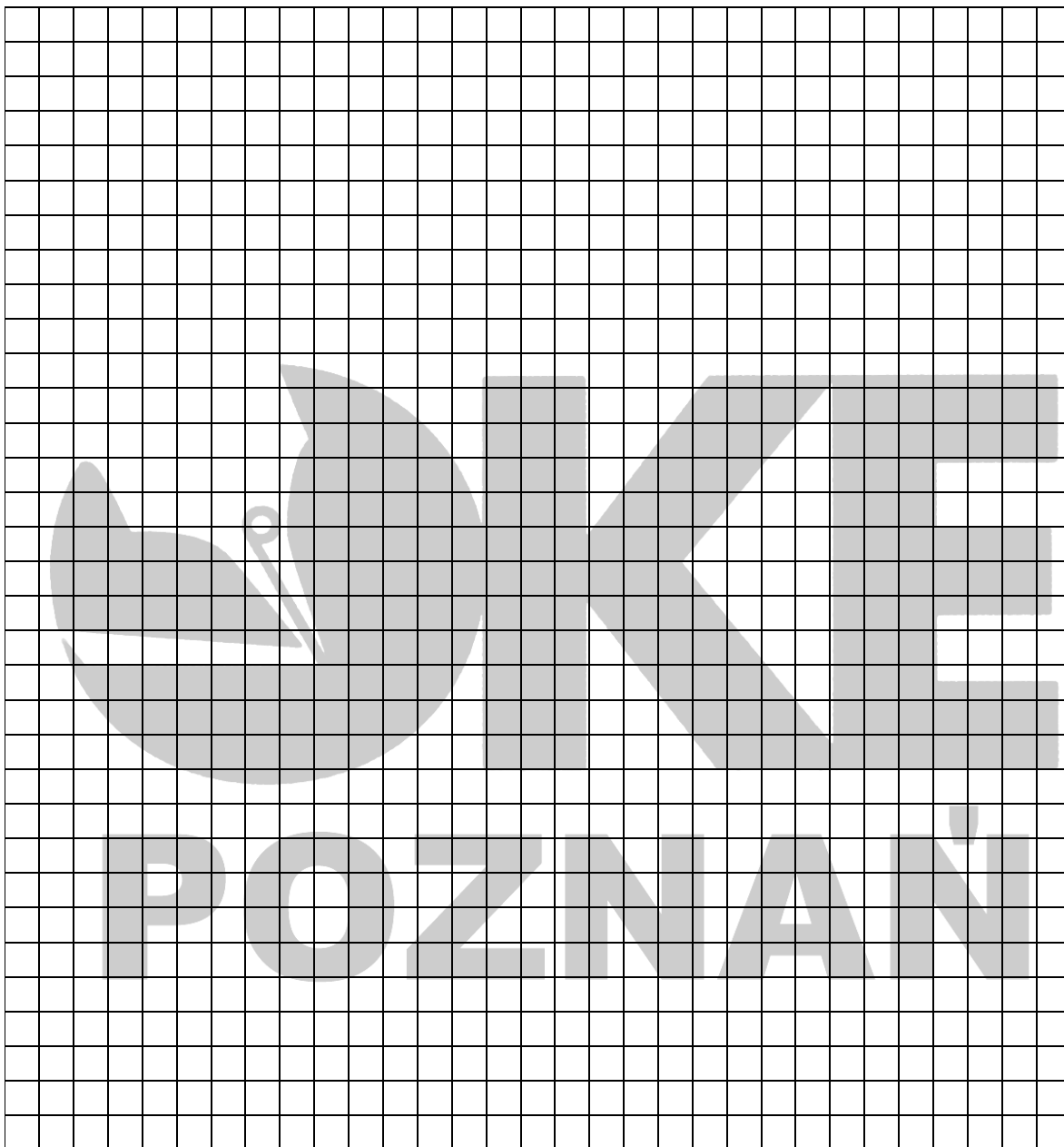
Każda kolejna pętla linii śrubowej jest oddalona od poprzedniej o pewną odległość zwaną skokiem linii śrubowej s (patrz rys. 3.). Oblicz długość skoku tej linii.

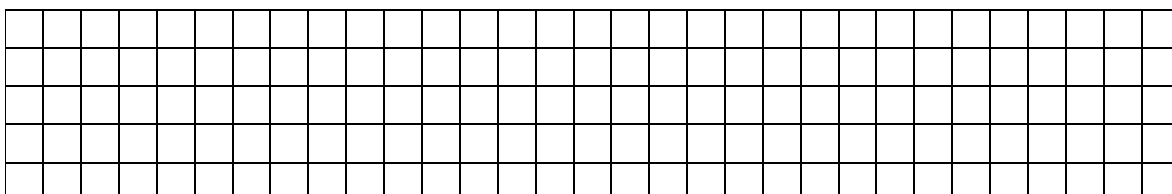
4.3 (5 punktów)

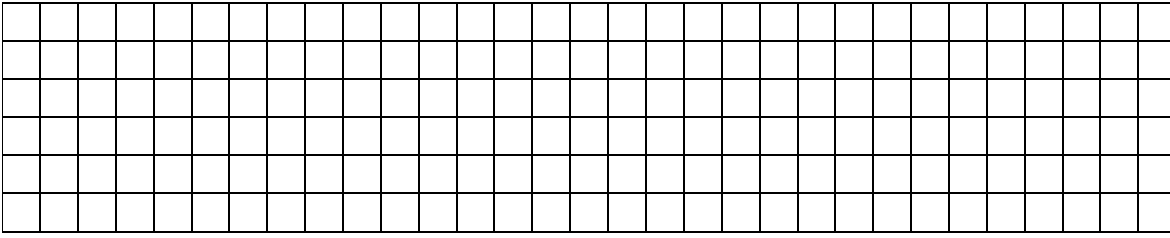
Podczas hamowania samochodu pasażer, nie zatrzymywany przez nic, kontynuuje swój ruch ze stałą prędkością. Ile czasu upłynie, zanim pasażer zderzy się z przednią, wewnętrzną częścią kabiny samochodu, oddaloną od niego o 0,5 m.

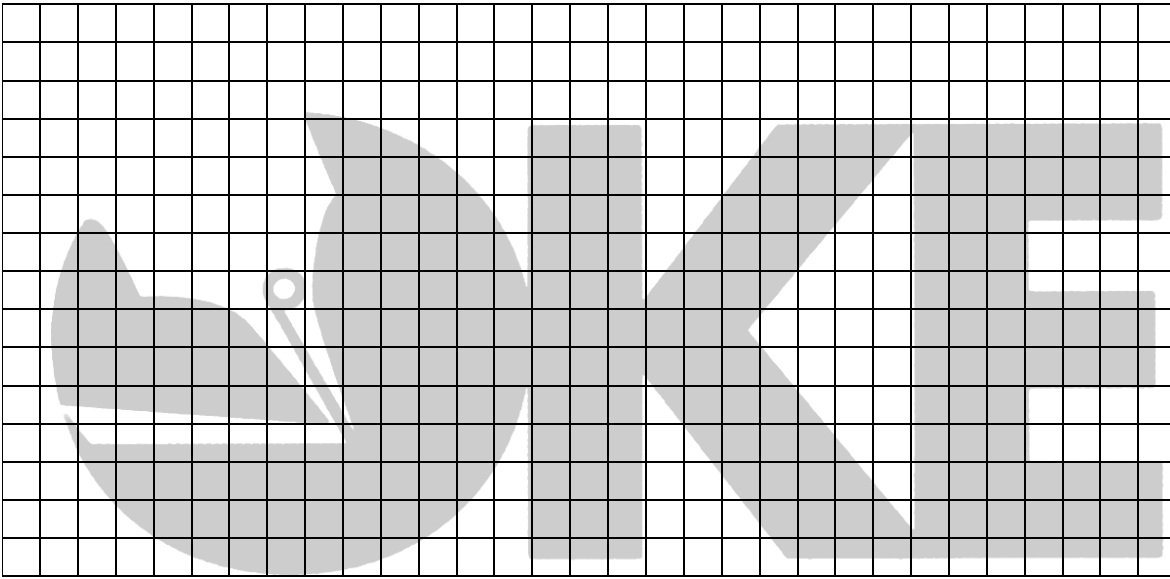
4.4 (1 punkt)

Wykaż, że prędkość ciała pasażera względem przedniej części kabiny samochodu w momencie uderzenia wynosi $v_{pas} = 3.5$ m/s.

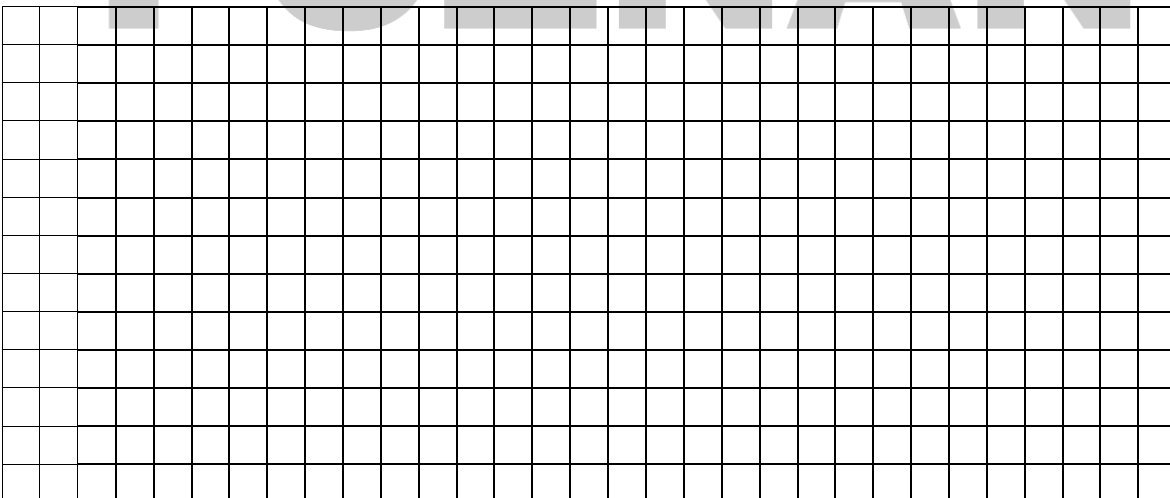

4.5 (2 punkty)

Oblicz wartość siły, z jaką musi zadziałać przednia część kabiny samochodu na pasażera podczas zderzenia, aby pasażer zatrzymał się w kabinie (nie wypadł poza samochód), jeżeli zderzenie z nią trwa $t_2 = 0,1\text{s}$?

4.6 (2 punkty)

Wyjaśnij dlaczego całkowita siła działająca na pasażera przez przód kabiny jest większa niż obliczona w zadaniu 4.5. Podaj wartość tej całkowitej siły.

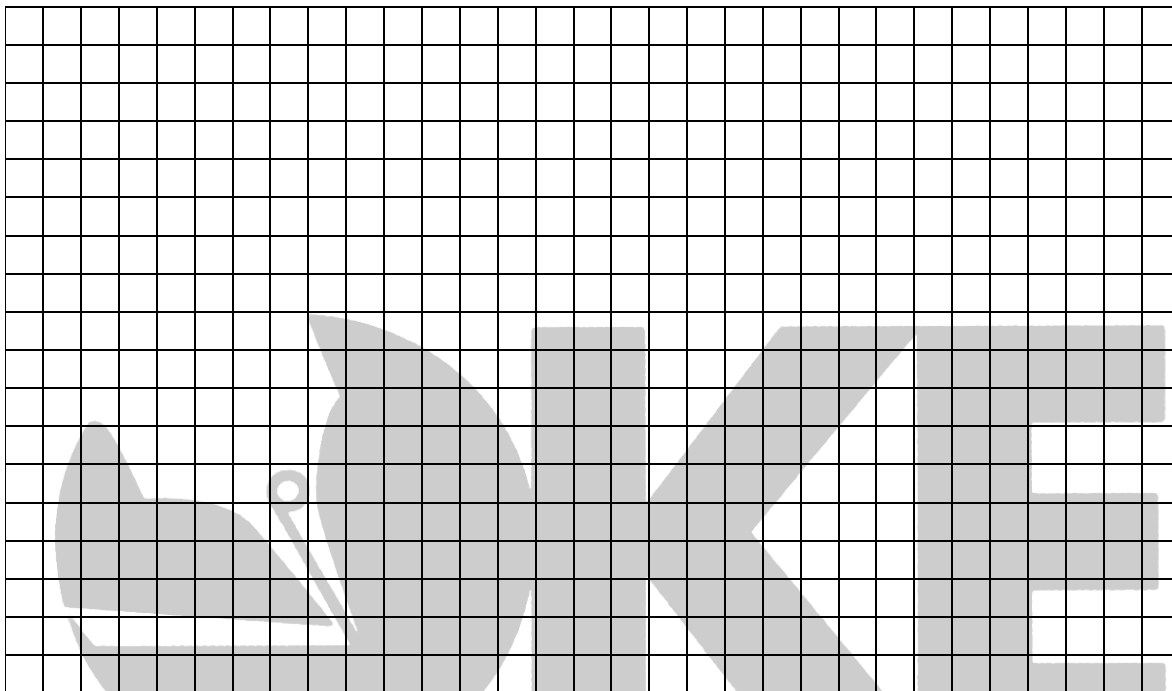

Zadanie 5. Ramka. (6 punktów)

W jednorodnym polu magnetycznym o wartości indukcji B obraca się kwadratowa ramka o boku o długości b . Okres obrotu tej ramki w polu wynosi T .

5.1 (2 punkty)

Oblicz amplitudę siły elektromotorycznej wyindukowanej w tej ramce.

5.2 (2 punkty)

Wskutek zjawiska indukcji magnetycznej w ramce popłynie prąd. Naszkicuj czasowy przebieg natężenia prądu płynącego w ramce zaznaczając okres jego zmian i amplitudę.

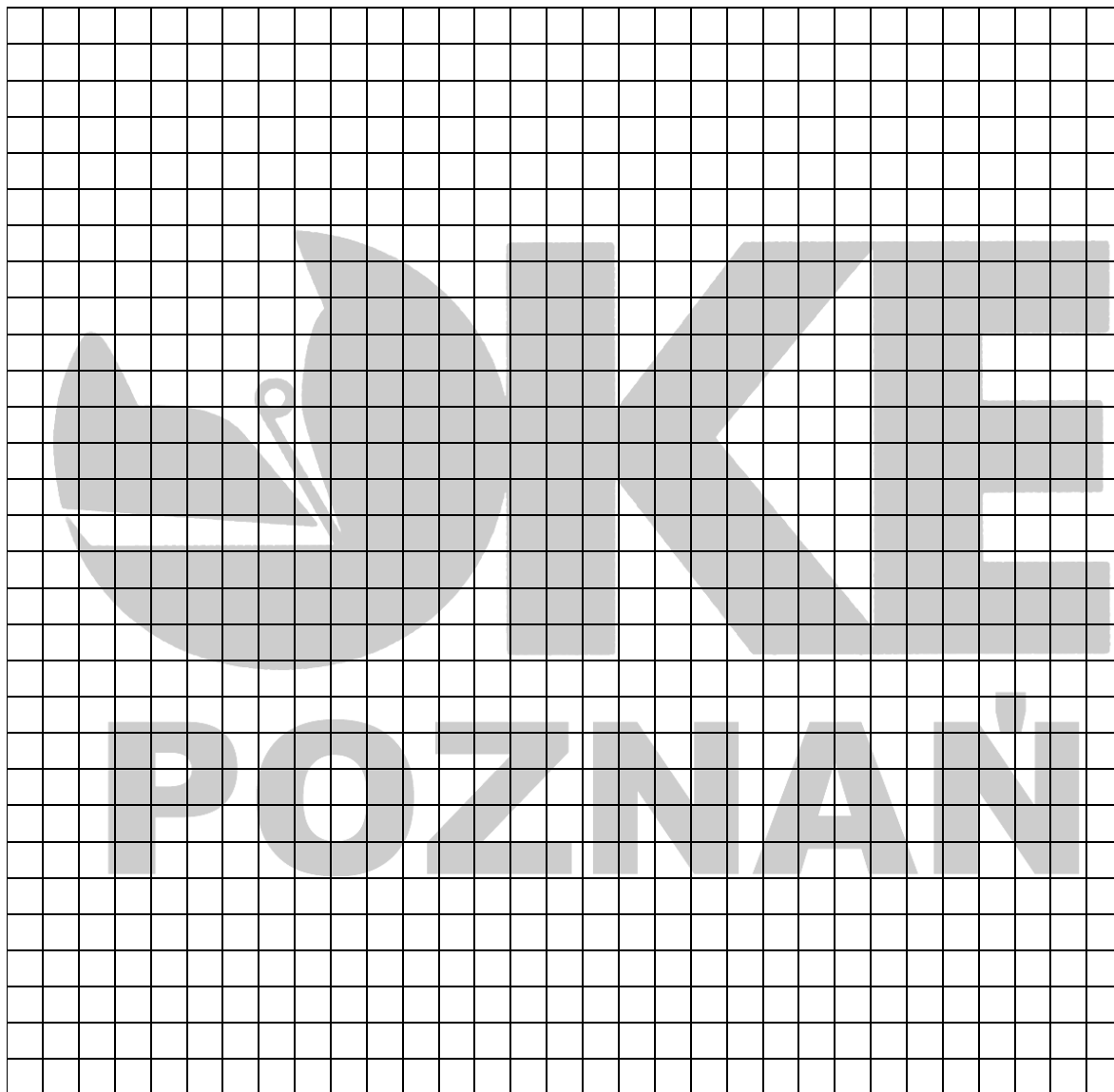

5.3 (2 punkty)

Zaznacz na wykresie, w którym momencie płaszczyzna ramki jest prostopadła, a w którym równoległa do linii pola magnetycznego.

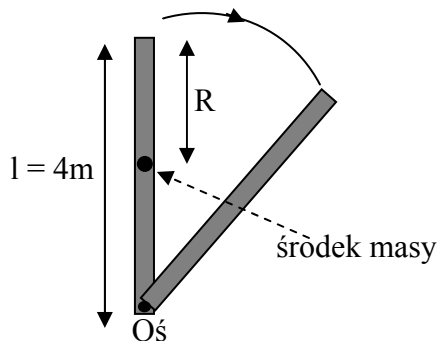
Zadanie 6. Łyżeczka sadzy. (5 punktów)

Na łyżeczce o objętości 5 cm^3 znajduje się sadza węglowa. Oblicz ile elektronów znajduje się w tej objętości węgla, jeżeli posiada on 6 kolejny numer w układzie okresowym Mendelejewa, jego masa molowa wynosi $\mu = 12 \text{ g/mol}$, a gęstość $\rho = 2,27 \text{ g/cm}^3$.

Zadanie 7. Stempel drewniany. (10 punktów)

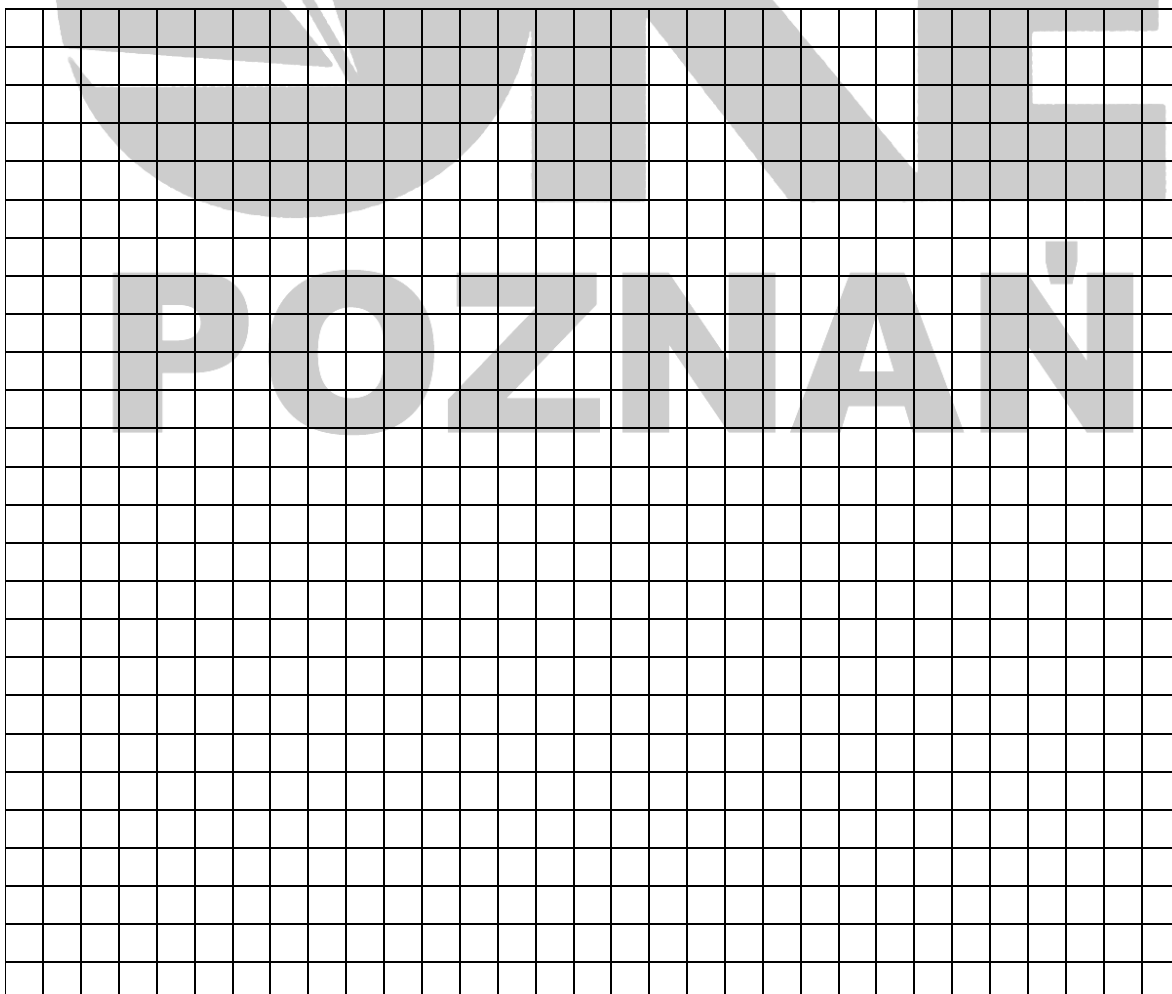
W budownictwie do wspierania stropów używa się oczyszczonych, równych pni drzew zwanych stemplami. Taki drewniany stempel o długości $l = 4\text{m}$ i masie $M = 170\text{kg}$ stojący pionowo potrącony przewraca się tak, że dolny koniec nie przemieszcza się (Rys. 7). Przyjmij $g = 10\text{ m/s}^2$.

Rys. 7.

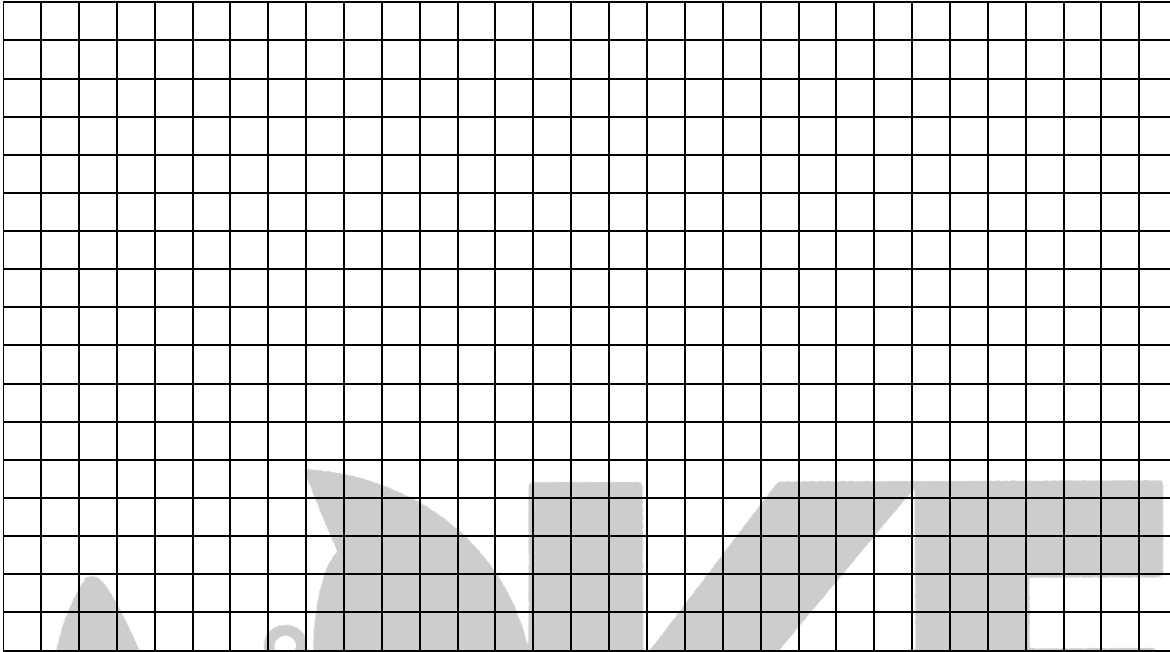
7.1 (5 punktów)

Oblicz prędkość kątową ω stempla w chwili uderzenia w podłogę. Moment bezwładności pręta względem osi przechodzącej przez środek masy wynosi $I_0 = \frac{1}{3}mR^2$.

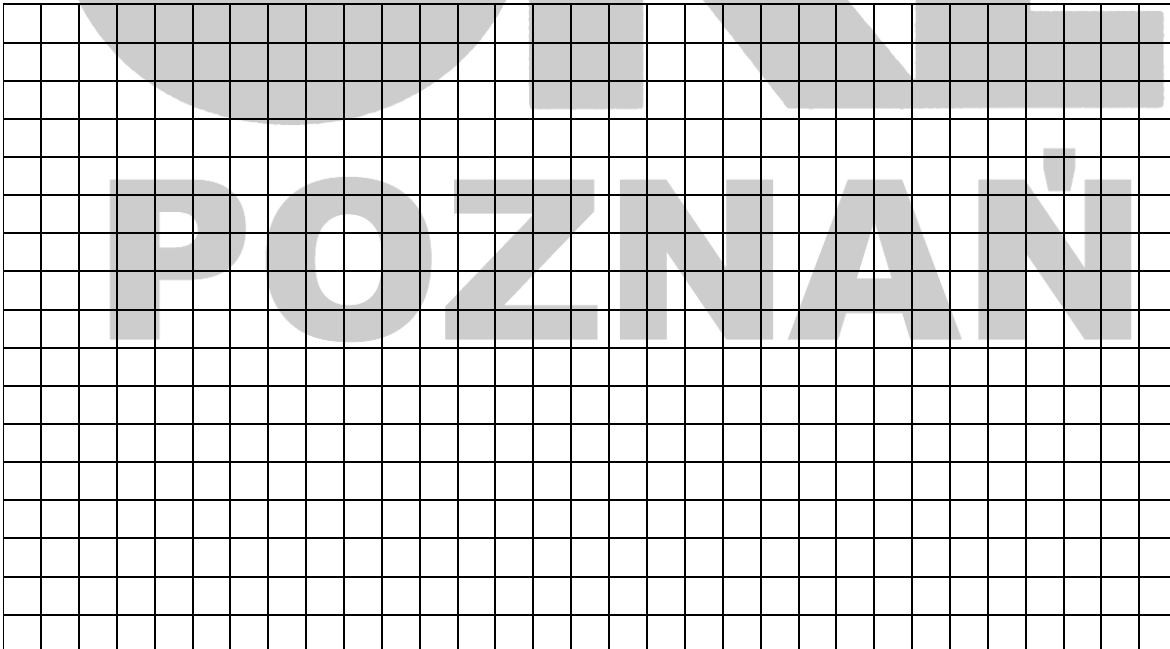

7.2 (3 punkty)

Oblicz wartości prędkości liniowej v_1 środka masy stempla i prędkości v_2 jego końca.

7.3 (2 punkty)

Oblicz jego energię kinetyczną w chwili zderzenia z podłogą.

BRUDNOPIS

